

ཁྱེད་ལྟོང་།

ཁྱེ་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་ཡགོང་ས་ཡུལ་ས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་གུ་གར་ལ་བཅོན་ཁྱོལ་དུ་ཕེབས་སྐབས། གུ་གར་གཞུང་ངོས་ནས་ཕེབས་བསྐྱེད་མེ་ལེན་ལེགས་པར་ཞུས་པ་དང་། སྐབས་དེར་པོད་མི་བཅོན་ཁྱོལ་ག་ ༡༠༠༠༠ ལྷག་སྐབས་བཅོལ་དུ་སླེབས་པ་ལ་འང་མངའ་སྡེ་མངའ་པོའི་ཁོངས་ནས་ས་ཆ་གནང་སྟེ་གཞིས་ཆགས་ཁག་འཇུགས་སྐབ་པ་བྱུང་། དེ་བཞིན་བལ་ཡུལ་དང་འབྲུག་ཡུལ་དུ་འདྲ་སྐབས་དེར་སྐབས་བཅོལ་ལ་སླེབས་པའི་པོད་མི་ཚོའི་ཆེད་གཞིས་ཆགས་ཁག་བཅུགས་ཡོད།

དེར་སྐབས་རྒྱ་གར་དུ་བོད་མི་སྐྱབས་བཅོལ་བ་ཟངས་ ༡༡༠༠༠༠ ལྷག་ཡོད་པ་ལས། མང་ཆེ་བ་གཞིས་ཆགས་ཁག་ ༣༩ བར་གནས་སྡོད་ཤེད་ཀྱི་
ཡོད། དེ་ནི་ཕྱི་སྡོད་བོད་མི་འདུས་སྡོད་ཆེ་ཤོས་དེ་ཆགས་ཡོད། གཞིས་ཆགས་ཁག་གི་ནང་བོད་མི་ཆེར་སྡོད་གནས་དང་འཆོ་ཐབས་ཀྱི་མཐུན་ཆེན་
སྡོད་ཀྱི་ཡོད་ལ། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་འོ་ཤོ་མི་ཉམས་རྒྱུ་འཛིན་ཡོང་ཐབས་ཀྱང་ཤེད་ཀྱི་ཡོད། དེར་སང་གཞིས་ཆགས་ཁག་གི་ཁོངས་ནས་རྒྱ་
གར་དང་བཟ་ཡུལ་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཁག་ནང་གནས་སྡོད་པའི་བོད་མི་སྐྱབས་བཅོལ་པའི་ཟངས་འབོར་མང་དུ་འཕྱོ་བཞེན་ཡོད་ལ། ལྷག་པར་དུ་བོད་
མི་གཞོན་སྐྱེས་ཤེས་ཡོན་ཅན་ཆེན་པོར་གྲོང་དུ་གནས་སྡོད་ཤེད་མཁན་མང་དུ་འཕྱོ་བཞེན་ཡོད། དེར་བརྟེན་གྱིས་གཞི་སྡོད་མཁན་དང་ལས་
ལྷགས་ཤེད་ཆད་ལ་སྐྱེའབས་པའི་ན་གཞོན་ཀྱི་ཟངས་འབོར་ཉུང་དུ་འཕྱོ་བ་དང་བསྐྱབ། གཞི་ཆགས་ཁག་གི་མི་འབོར་ཡང་ཉུང་དུ་འཕྱོ་བཞེན་ཡོད།

ལྷག་པར་དུ་དུས་རབས་ཉི་ཤུའི་ལོ་རབས་དགུ་བརྒྱུ་པའི་མཆུག་ཅན་ནས་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དུ་གནས་སྡོད་མཁན་འོད་མི་མང་དུ་བྱིན་པས། ད་ལྟའི་
ཆར་བྱང་ཨ་རི་དང་། ལུ་ཡུ་རོ་བ། ཨོ་སི་ཏྲོ་ཡི་ཡ་བཅས་སུ་འོད་མི་འདུས་སྡོད་བྱེད་པ་གཙོས། རྒྱལ་ཁབ་ ༣༠ ལྷག་གི་ནང་ཁ་འཛོར་ནས་འོད་མི་
ནམས་གནས་སྡོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོད་མིའི་སྤྲི་ག་འཇུགས་ངོས་ནས་རིམ་བཞིན་འདམ་སྒྲིང་ཡུལ་གྱ་གང་སར་གནས་སྡོད་བྱེད་པའི་འོད་མིའི་གངས་
འབོར་མང་དུ་འགོ་རྒྱུ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་དུ་གནས་སྡོད་བྱེད་པའི་འོད་མི་ཚོར་ཤེས་ཡོན་དང་དཔལ་འབྱོར་
སོགས་གང་ཅད་ནས་རྒྱ་གར་དང་། བལ་ཡུལ། འབྲུག་ཡུལ་བཅས་སུ་ཡོད་པའི་འོད་མི་ཚོ་ལས་མཐུན་རྒྱུན་ལེགས་པ་ཡོད།

གཞིས་ཆགས་ཁོངས་སུ་བཅོ་ལས་དང་ཞིང་ལས་ཀྱི་འཚོ་ཐབས་གཉིད་བཞིན་པའི་ཐོད་མི་རྣམས་སྐྱེ་ཁར་དང་པལ་ལུལ་གྱི་སྤར་ཁྱེད་ཁག་དང་། གྱི་
སྐལ་ལུལ་གྱུ་ཁག་ལ་གནས་སྡོད་བཞིན་པ་ནི། བཅན་ཁྱོད་ཐོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་གཞི་རྩ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡང་།
སྤྱི་ཚོགས་ནང་གཏོང་མེན་བྱེད་དགོས་པའི་དཀའ་ངལ་ཞིག་ཏུ་འང་སྒྱུར་ཡོད། ཐོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་རྒྱུན་འདྲིན་དང་དོ་བོ་སོར་གནས་ཡོང་ཐབས་ཐོད་
མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉམས་སྐྱད་དུ་འགྲོ་བ་དང་སྒྲུགས། གནས་སྡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཅན་ཁྱོད་ནང་ཐོད་མི་འདུས་སྡོད་ཀྱི་མི་འཕོར་ཉུང་དུ་
འགྲོ་བ་དང་བཅན་ཁྱོད་ཐོད་མིའི་གཞི་རྩའི་སྒྲུབ་ཆ་ཉམས་བཞིན་པའི་སྐྱེ་ཁྱེན་དེ་ཆགས་ཡོད།



བཅན་གྱི་ལ་བོད་མིའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྤྱི་ཡོངས་གནས་བབ་བཤད་པ།
བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ཁག

དཔལ་འབྱོར་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནས་བཤད་ན། བཅན་གྱི་ལ་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་མང་ཆེ་བའི་འཚོ་ཐབས་ཞིང་ལས་ཡིན་ལ། རྒྱ་གར་ནང་ཞིང་ལས་འཚོ་ཐབས་གཉེར་བའི་གཞིས་ཆགས་ཆེ་བ་ ༡༢ ལ་རོབ་ཅིས་བྱས་ན་སྔོན་ཨེ་ཀར་ ༡༢༡༥ ན་ ཡོད། གཞིས་ཆགས་འདི་དག་ནི་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ཁོངས་ཀྱི་གཞིས་ཆགས་གཞན་དང་བསྟུན་ན། མི་འབོར་མང་ཤོས་དང་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བར་ཆ་རྒྱུ་འདྲེས་ཤོས་ཡིན་པས། རྒྱ་གར་ནང་གི་གཞིས་ཆགས་ཁག་འདི་དག་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོར་བཟུང་ཡོད།

རྒྱ་གར་ནང་གི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ལ་མཚོན་ན། ཞིང་ལས་དང་བལ་གོས་ཚོང་ལས་གཉིས་ནི་འཚོ་ཐབས་གཙོ་བོ་ཡིན། རོབ་ཅིས་བྱས་ན་བོད་མི་བརྒྱ་ཆ་ ༩༩ གིས་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་གཉེར་གྱི་ཡོད་པ་དང་། བརྒྱ་ཆ་ ༩༩ ཡིས་ནས་དུས་དང་བསྟུན་པའི་བལ་གོས་ཚོང་ལས་གཉེར་གྱི་ཡོད། འཚོ་ཐབས་ཞིང་ལས་ལ་བརྟེན་པའི་གཞིས་ཆགས་མང་ཆེ་བའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་འབྲུང་ཁུངས་ནི་དབྱར་ཁ་དང་ཆར་དུས་ལ་ཞིང་ལས་གཉེར་བ་དང་། དགུན་དུས་སུ་སྤྱི་ཚོགས་མཐའ་ཁག་ལ་འབྲུལ་བཞུད་བྱས་ཏེ་རྒྱ་གར་ཡུལ་མི་ཚོར་བལ་གོས་ཚོང་ལས་ལ་གཉེར་བཞིན་པ་བཅས་ཡིན།

གཞིས་ཆགས་ཁག་གི་འཚོ་ཉེན་གཙོ་བོ་ཞིང་ལས་ཡིན་ནའང་། དེ་ལས་གཞིས་ཆགས་ཁག་གི་མི་འབོར་སྤྱིའི་ཡོངས་འབབ་བརྒྱ་ཆ་ ༩ ལས་ཡོང་བྱུང་གི་མེད། འོན་ཀྱང་བལ་གོས་ཚོང་ལས་དང་ཚོང་ལས་ཅག་ཅིག་གཞན་དག་ལས་ཡོང་འབབ་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༩༡ ཡོང་བྱུང་གི་ཡོད།

བཅན་གྱི་ལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གི་ལས་ཞུགས་དང་ཡོང་འབབ་སྒྲིག་

སྤྱིར་བཏང་བཤད་ན། བཅན་གྱི་ལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལས་ཞུགས་བྱུང་མཁན་པོ་ཡིས་བརྒྱ་ཆ་ ༩༩ ཟེན་ཡོད་པ་དང་། མི་ཡིས་བརྒྱ་ཆ་ ༩༡ ཟེན་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་འོ་ན་ ༡༥ ནས་ ༩༩ བར་དངོས་སུ་ལས་ཞུགས་ཁོངས་རྒྱུད་མཁན་བརྒྱ་ཆ་ ༣༩ ཅམ་མ་གཏོགས་མེད་ལ། གཞོན་སྡེས་ལས་མེད་ཀྱི་གྲངས་ཆད་ཏེ་ཅང་མཐོ་པོ་ཡོད། (ཞིབ་འཇུག་གི་གྲངས་ཐོ་ཁ་ལས་ནང་གཞོན་སྡེས་བརྒྱ་ཆ་ ༡༠ ཡས་མས་ལས་མེད་ཡིན་ཚུལ་གསལ་ཡོད།)

ཞིང་ལས་རྒྱུ་ཅིག་གཉེར་མཁན་གྱིས་བརྒྱ་ཆ་ ༩ ཟེན་པ་དང་། བལ་གོས་འཚོང་མཁན་གྱིས་བརྒྱ་ཆ་ ༡༩ ཟེན་གྱི་ཡོད། སྤྱིའི་ཆ་ནས་བཤད་ན། ཞིང་ལས་དང་བལ་གོས་འཚོང་མཁན་རྒྱུད་པའི་ནས་དུས་དང་བསྟུན་པའི་ཚོང་ལས་རིགས་གཉེར་མཁན་གྱིས་བརྒྱ་ཆ་ ༩༠ ཅམ་ཟེན་གྱི་ཡོད།

བཅན་གྱི་ལ་བོད་མི་བརྒྱ་ཆ་ ༩༥ ཅམ་ནི་སྤྱིའི་ལས་རིགས་གཉེར་མཁན་ཡིན་པ་དང་། བརྒྱ་ཆ་ ༡༠ ལས་ཅུང་བཞི་ཚོང་ལས་ཅག་ཅིག་གཉེར་མཁན་རིགས་ཡིན། ཚོང་ལས་ཅག་ཅིག་མང་ཆེ་བ་ནི་གྲོན་གོས་དང་། ལག་བཟོས་དངོས་ཆས། མཚོད་ཆས། ནང་ཆས་སོགས་འཚོང་བའི་ལས་རྒྱུ་ཀྱི་ཚོང་ཁང་དང་། ཟ་ཁང་། མགོན་ཁང་། སྤྲོད་ཁང་། ཡུལ་སྐྱོར་དང་འབྲེམ་འབྲུལ་སྡེ་ཤེན་བཅས་ཡིན། ཚོང་ལས་རིགས་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཡང་མ་ཆ་མང་དུ་འབྱོར་བ་དང་ཚོང་ལས་ཡར་རྒྱས་འབྱོར་བྱུང་ཏེ་ཅང་ཁག་པོ་ཡོད།



གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་ཞིག་ནི། གཞིན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ལས་གཉེར་བའི་འདུན་པ་རྒྱ་ཁྱོད་ཡི་ཡོད་པ་དེ་རེད། གཞིན་སྤྱི་ཚོགས་བརྒྱ་ཆ་ ༥༡ གྱིས་
མ་གཏོགས་འཚོ་ཐབས་སུ་ཁོངས་ལས་གཉེར་འདོད་བྱེད་ཀྱི་མེད། དེ་བཞིན་བལ་གོས་ཚོང་ལས་གཉེར་མཁན་གཞིན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གྲངས་ཀ་ཡང་ཉུང་དུ་
འགྲོ་ཡི་ཡོད་པས། དེང་སང་བལ་གོས་འཚོང་མཁན་བོད་མི་གཞིན་སྤྱི་ཚོགས་ཚོའི་ཆབ་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་འཛིན་པ་ལྷན་ཁག་གི་ཡོད། བོད་མི་གཞིན་སྤྱི་ཚོགས་
བརྒྱ་ཆ་ ༩༠ ཙམ་རྒྱ་གར་ནང་ས་གནས་གང་སར་མཐོ་རིམ་སློབ་གཉེར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ནའང་། ལོ་རེ་བཞིན་མང་ཆེ་བས་རྒྱ་སྤྱོད་མ་ཐུབ་པར་སློབ་
མཆམས་འཛིན་གྱི་ཡོད་པས། ལས་ཞུགས་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་དང་རེ་བ་ལ་ཚོད་འཛིན་ཐབས་ཀྱི་ཡོད།

འདི་ལྟར་སློབ་མཆམས་འཛིན་པའི་གྲངས་ཚད་ཉ་ཅང་མཐོ་པོ་ཡིན་ནའང་། རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཁག་ནང་སློབ་སྦྱང་གི་ཚད་གཞི་མཐོ་
པོ་ཡོད་པའི་བོད་མི་གཞིན་སྤྱི་ཚོགས་ལས་ཀ་འཚོལ་མཁན་དང་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ལ་འགྲོ་འདོད་བྱེད་མཁན་མང་དུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་བོད་མི་གཞིན་
སྤྱི་ཚོགས་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཆེད་ལས་གཉེར་སའི་ཁོར་ལུག་ཏུ་ལས་ཀ་བྱེད་པའམ་སྐར་རོས་ནས་ཚོང་ལས་གཉེར་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ནའང་། རྒྱ་གར་གྱི་
གྲོང་ཁྱེར་ཁག་ནང་བོད་མི་མང་ཆེ་བས་ཞབས་ཞུའི་ལས་རིགས་གཉེར་ཀྱི་ཡོད། (དཔེར་ན། ཟ་ཁང་དང་། མཐོན་ཁང་། མཛེས་བཟོ་ཁང་། སྤྱི་མཉེད་
ཁང་། ལ་པར་དང་བྲ་ལམ་ནས་ཚོང་ལས་གཉེར་ས། གནས་ཐང་། སྤྱི་ལ་འབྲེན་ལས་རིགས་གཉེར་ས་སོགས་སུ་ལས་ཀ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།)

སྤྱིར་བཏང་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་བོད་མི་སྤྱབས་བཅོལ་བའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གྲུབ་འབྲས་ཆེན་པོ་ཐོན་ཡོད་ཀྱང་། ད་དུང་རྒྱ་གར་ནང་གནས་སྡོད་
བྱེད་པའི་བོད་མི་བརྒྱ་ཆ་ ༥༠ ནས་ ༥༠ ཙམ་གྱི་འཚོ་བའི་ཚད་གཞི་ཉ་ལམ་དཔུལ་པོངས་ཀྱི་གནས་སུ་ཡོད།

མ་དངུལ་གཉེར་ཕྱོགས་དང་དཔལ་འབྱོར་ཞབས་ཞུ།

བཅན་ཕྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་རོས་ནས་མ་དངུལ་གཉེར་འདུན་ཆེན་པོ་ཡོད་ལ། བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་རོས་ཅིས་བྱས་པ་ལྟར་ན། བོད་མིའི་
སྤྱི་ཚོགས་སུ་འཚོ་ཐབས་ཆེད་ཨ་སྒོར་ས་ཡ་ ༥༠ ཙམ་གྱི་མ་དངུལ་གསོག་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་ལས་མང་ཆེ་བ་སྤྱིད་འཛིན་བྱས་ཡོད། གཞན་ཡང་
ཚོང་རིགས་ཅག་ཅིག་ལས་མ་རྩ་མཐོ་སྤྱོད་ཆེད་ཨ་སྒོར་ས་ཡ་ ༤༥ གྱི་དགོས་མཐོ་ཡོད་པར་ཚོད་དཔག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་ནམ་དུས་དང་
བསྐྱེད་པའི་ཚོང་ལས་གཉེར་མཁན་རིགས་ཀྱིས་གཙོས་དཔལ་འབྱོར་དོན་གཉེར་བྱེད་པར་འཕྲད་ངེས་པའི་ཉེན་ཁར་གཏོང་ལེན་ཆེད་གལ་གནད་
ཉ་ཅང་ཆེ་བའི་ཚོང་གི་ཉེན་སྲུང་འགན་ལེན་དང་། རྒྱ་ལོར་གྱི་ཉེན་སྲུང་འགན་ལེན། མི་ཆེའི་ཉེན་སྲུང་འགན་ལེན་ལྟ་བུའི་མ་རྩའི་ཐོན་སྐྱེད་དང་ལས་
རིགས་གཉེར་ཆད་དཔལ་པོ་ཡིན།

བཅན་ཕྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁོང་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཐོན་ཁུངས་གལ་ཆེ་གཞན་ཞིག་ནི། ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོས་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ལས་ཀ་བྱས་
ཏེ་བསགས་པའི་དངུལ་རང་གི་ནང་མི་ཚོར་བསྐྱར་ཡོང་བའི་དངུལ་དེ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། ཕྱི་སྡོད་བོད་མི་ཚོས་བསྐྱར་བའི་དངུལ་དེ་ནི་གཞིས་ཆགས་
ཁག་ཏུ་གནས་སྡོད་བྱེད་པའི་བོད་མི་ཚོའི་ཡོང་འབབ་ཀྱི་འབྲུང་ཁུངས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལོར་དངུལ་དེའི་ཁོར་ཡོད་ཨ་སྒོར་ས་ཡ་
༡༠ ཙམ་ཐོན་ཡོད།



བཅན་ཁྲོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་འབྲུང་བའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་དཀའ་ངལ་དང་གོ་སྐབས།

བཅན་ཁྲོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་རོལ་ནས་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བར་གཏོང་ལེན་བྱེད་དགོས་པའི་དཀའ་ངལ་ཆེ་ཆུང་སྤྱི་ཚོགས་དང་གོ་སྐབས་ཅི་རིགས་ཡོད། རྒྱ་དང་རྒྱ་བཅའ་ཆར་སྤང་གི་ལས་གཞིའི་ཁྲོད་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུགས་དང་བཅན་ཁྲོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བབས་པའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ནི། དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་དང་སྤྱགས་གོ་སྐབས་ཅི་ཡོད་དམ་འཛིན་བྱས་ཏེ། བྱགས་ལ་བཅན་ཁྲོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲོད་ཡོངས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་མང་གཞི་དང་ལས་རིགས་སྤྱི་བརྒྱུ། ལུས་ལྡན། ལུས་གནས་ཡོང་བ་ཞིག་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཡིན། ཚོགས་ཆེན་ཐོག་དམིགས་བསལ་ཐུགས་སྦྲང་གནང་སྟངས། དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་ཐད་དཀའ་གནད་དང་གོ་སྐབས་གལ་ཆེ་རྒྱ་གསལ་འདོན་བྱས་ཡོད་པ་གཞུགས་གསལ།

༡༽ སྤྱི་བཟུང་དང་གཞོན་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་སེལ་ཐབས།

བཅན་ཁྲོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲོད་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཐབས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ལ་འབྲུང་བའི་དཀའ་ངལ་གྱི་གནད་དོན་གཙོ་བོ་ནི་སྤྱི་བཟུང་བྱེད་བཞིན་པའི་གནད་དོན་དེ་ཆགས་ཡོད། ཉེ་ཆར་རྒྱ་གར་ནང་གནས་སྡོད་བའི་བཅན་ཁྲོལ་བོད་མི་བརྒྱ་ཆ་ ༣༠ ལྷག་ལྟུང་གཞན་ལ་གནས་སྡོད་འདོད་ཡོད་མཁན་ཡིན་པ་གསལ་ཐོན་བྱུང་ཡོད་ལ། དེ་དག་ལས་མང་ཆེ་བ་ནི་སྤྱི་བཟུང་བྱ་ཁག་ཏུ་རང་གི་ནང་མི་སྤྱོད་མཆེད་དང་གྲོགས་པོ་གྲོགས་མོ་ལྷན་འཛོམས་ཡོང་བའི་རེ་བ་བྱེད་མཁན་རིགས་ཡིན། གལ་ཏེ་འདི་ལྟར་སྤྱི་བཟུང་གི་རྒྱུ་ལྟ་མཐུན་ཆེ། མི་རིང་བར་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་ལས་གཞིར་གཉེར་བའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་གི་མི་འབོར་ཉུང་དུ་འགྱུར་དང་། གཞིས་ཆགས་ཁག་ནང་ལྷན་འཛོམས་ཏེ་སྤྱོད་མཁན་ཆགས་འཁོགས་དང་། གཞུགས་གཞི་བདེ་ཐང་མིན་པའི་རིགས། ཤེས་ཡོན་དང་ལག་ཤེས་དེ་ཙམ་མེད་པའི་རིགས་བཅས་ཆགས་ཉེན་ཡོད། འདི་ལྟར་སྤྱོད་ཆེ་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཏུ་བོད་མི་འདུས་སྡོད་བྱེད་པའི་རོ་མོ་ཉམས་ནས་རིམ་བཞིན་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁ་འཐོར་དགྲ་འཐོར་དུ་སྒྱུར་ཏེ་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་དང་རོ་མོ་སྤྱོད་སྤྱོད་མི་སྤྱོད་པའི་གནས་སུ་སྤྱོད་ཉེན་ཆེན་པོ་ཡོད།

ལུས་གཞན་ལ་གནས་སྡོད་མཁན་མང་ཆེ་བ་ཤེས་ཡོན་ཡག་པོ་ཡོད་མཁན་དང་། གང་དུ་ཡང་འགྲོ་སྟོད་ཐུབ་མཁན། འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་འགྲོ་ལུགས་སྟོད་སྟངས་ལ་མཁུན་རྟོགས་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་རབས་གསར་བའི་རིགས་ཡིན། ཁོ་ཚོའི་རིགས་ལ་ཤེས་ཡོན་དང་སྤྱོད་བཟུང་ཆུང་མཐོ་པོ་ཐོབ་པོ་ཡོད་ཀྱང་། བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཏུ་ཁོ་ཚོར་འཆམ་པའི་ཁེ་ལོད་ལས་རིགས་གཉེར་བའི་གོ་སྐབས་དགོན་པོ་ཡིན། ཉེ་མཁ་རོབ་ཅེས་བྱས་པ་ལྟར་ན། བོད་ཐུག་མཐོ་སྤྱོད་མཐོར་མཐོང་བྱེད་མཁན་ ༡༥༠༠ ལྷག་པ་ལས་བརྒྱ་ཆ་ ༡༠ མ་ཟིན་ཙམ་ལ་མ་གཏོགས་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཏུ་ལས་ཞུགས་ཐུབ་པའི་གོ་སྐབས་མེད་པ་སྒྱུར་ཡོད། ཡང་ཞིབ་འཇུག་གི་བྱུང་དོན་གཞན་ཞིག་གི་ནང་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཏུ་སྟོད་རྒྱུ་འདོད་པ་མི་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི། འཆོ་ཐབས་སྤྱོད་པའི་གོ་སྐབས་དགོན་པོ་ཡིན་པ་གསལ་ཡོད་ལ། སྤྱི་བཟུང་ལྟུང་གཞུགས་སྤྱོད་པའི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་རྒྱ་མཆན་ནི་ཡོང་འབབ་ལེགས་པོ་དང་། ལས་ཀའི་འདེམས་ཀ་ཡོད་པ། སྤྱི་བཟུང་དུ་ལས་རིགས་གང་འདྲ་ཞིག་གཉེར་ཡང་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ལ་ཆེ་མཐོང་ཡོད་པ། ཁྲོད་ཁྲོད་ཀྱི་འཆོ་བ་རོལ་འདོད་ཆེ་བ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་པ་གསལ་ཡོད།

དེར་བརྟེན་བོད་མི་གཞོན་སྤྱི་མང་པོ་ཞིག་རང་གི་ཤེས་ཡོན་དང་འཛོན་ཐང་བེད་སྤྱོད་གཏོང་ཐུབ་ས་དང་ལས་རིགས་ཡག་པོ་གཉེར་སའི་ཁོར་



ཡུག་ཐོབ་ཆེད། རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཁག་དང་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ནང་གནས་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། གཞན་ཡང་ཁོ་ཚོ་རྒྱལ་
ཁྲིམས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ནང་ཡོད་པའི་རང་གི་ནང་མི་སྤྱོད་མཆེད་དང་གྲོགས་པོ་གྲོགས་མོ་ཚོས་ནང་མི་རྒྱ་སྤྱི་ལ་ཆེད་ཁྱིད་འགྲོ་ཡི་ཡོད། བོད་མིའི་
སྤྱི་ཚོགས་ཁྲིམ་གཞན་སྤྱི་ལས་མེད་ཀྱི་གངས་ཆད་ཏུ་ཅང་མཐོ་པོ་ཡོད། (ཞིབ་འཇུག་གི་གངས་ཆོ་ཁ་གས་ནང་གཞན་སྤྱི་ལས་མེད་བརྒྱ་ཆ་ ༤༠
ལྷག་ཡོད་པ་བསྟན་ཡོད།) བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ནི་གཞན་སྤྱི་ལ་ཚོ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གནས་སྡོད་ཐུབ་པ་བཟོ་རྒྱུ་དང་། རིམ་
བཞིན་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་འཕེལ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་རྒྱ་དེ་ཡིན།

སྤྱི་བཟུང་བྱེད་པའི་ཁ་ཕྱགས་འདི་འགོག་ཆེད། བོད་མིའི་སྤྱི་ག་འཇུགས་ངོས་ནས་གང་མགྲོགས་ཐག་གཅོད་ཅིག་བྱས་ཐོག་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་
ཚོགས་སུ་ལས་རིགས་གསར་བ་དང་ཡོང་འབབ་འཚོལ་བའི་གོ་སྐབས་བསྐྱུད་པར་དམིགས་བསམ་ཀྱི་འགན་འཁུར་གནང་དགོས་ཀྱི་ཡོད། བོད་
མིའི་སྤྱི་ག་འཇུགས་ངོས་ནས་ཕྱགས་རྒྱུ་རིང་པོར་དམིགས་ཏེ་གཞན་སྤྱི་ལ་ཚོའི་ལག་ཤེས་ཡར་རྒྱས་དང་། ཁེ་ལས་ཆེ་འབྱེད་རྒྱུ་གསུམ་བསྐྱུད་
ཐབས་ཀྱི་འཆར་གཞི་བཟོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་ལ། འཆར་གཞི་དེ་གཞན་སྤྱི་ལ་ཚོའི་འཛུལ་རྒྱུ་དང་འདོད་འདུན་ལ་འཆམ་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པ་མ་ཟད།
ཁྲིམ་རྒྱལ་ཁྲིམས་པ་དང་སྤྱི་ལ་འཛུལ་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་དགོས། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་ཆོང་ལས་དང་། ཡོང་འབབ། བདག་དབང་བཅས་ཡོད་པའི་ཐབས་
ལས་གསར་བ་བསྐྱུད་ཐུབ། གཞན་སྤྱི་ལ་ཚོ་སྤྱོད་གྲུ་འགྲོ་མཆམས་འཛོགས་པའི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་སུ་ལག་ཤེས་སྤྱོད་དང་སྤྱོད་བཟང་གི་གོ་
སྐབས་དང་མཐུན་ཆེན་སྤྱོད་དགོས། གཞིས་ཆགས་ཁག་དང་། རྒྱ་བལ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཁག་ན་གྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྱི་ཁག་བཅས་སུ་རང་གི་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་
ལག་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་ཐབས་གཉེར་འདུན་ཡོད་མཁན་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཆད་གཞི་ཡག་པོ་ཡོད་པའི་གཞན་སྤྱི་ལ་ཚོར་ཆེད་ལས་ཡར་རྒྱས་དང་།
ཁྲིམ་རྒྱལ་ཁྲིམས་པ་འབྲེལ་མཐུད། མ་དངུལ་གྱི་རོགས་སྤྱོད་བཅས་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་ལས་འཆར་བཟོ་དགོས།

བོད་མིའི་སྤྱི་ག་འཇུགས་ཀྱི་འཆར་གཞི་གཞན་ཞིག་ནི། ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་གཉེར་བའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་མཉམ་སྦྲེལ་གྱིས་བོད་མི་འདུས་སྡོད་ཀྱི་
ཉེ་གནས་ཤིག་བསྐྱུད་ཐབས་ཡོང་རྒྱ་དེ་ཡིན། ས་གནས་ཁྱུང་གས་ཤིག་ཏུ་བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་ཡིན་ན། དཔལ་འབྱོར་དང་
འཚོ་ཐབས་གཉེར་བའི་གོ་སྐབས་ལེགས་པ་ཡོང་བ་དང་། བོད་ཀྱི་རིག་གཞན་དང་ངོ་མོ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐུན་པ་འདྲེན་པ་ཡོང་རེ་ཆེ་བ་ཡོད། འདི་
ལྟར་བོད་མི་གནས་སྡོད་པའི་གངས་ཆོ་ཁ་ཕྱེད་ཀྱི་དང་ངོ་མོ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐུན་པ་འདྲེན་པ་ཡོང་རེ་ཆེ་བ་ཡོད། འདི་
ལྟར་བོད་མི་གནས་སྡོད་པའི་གངས་ཆོ་ཁ་ཕྱེད་ཀྱི་དང་ངོ་མོ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐུན་པ་འདྲེན་པ་ཡོང་རེ་ཆེ་བ་ཡོད། འདི་
ལྟར་བོད་མི་གནས་སྡོད་པའི་གངས་ཆོ་ཁ་ཕྱེད་ཀྱི་དང་ངོ་མོ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐུན་པ་འདྲེན་པ་ཡོང་རེ་ཆེ་བ་ཡོད།

༩༥ གཞིས་ཆགས་ཁག་ཏུ་ཞིང་ལས་གཉེར་སྤངས་བསྐྱུར་བཅོས།

གཞིས་ཆགས་ཁག་ནང་ཞིང་ལས་གཉེར་སྤངས་ཆད་ལྷན་མེད་པ་དང་ཐོན་ཁུངས་ཆ་ཆད་ཚུལ་བཞིན་སྤྱོད་ཐུབ་ཀྱི་མེད། ས་ཆ་བེད་སྤྱོད་ཡག་པོ་
བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་དང་། དེ་ཡང་ཆར་དུས་ཀྱི་རིང་གཅིག་ལུ་ལ་མ་གཏོགས་མེད་སྤྱོད་དེ་ཅམ་མེད་ལ། ཞིང་ལས་དང་ཉེན་རེའི་འཚོ་བའི་ནང་ཆུ་དགོན་པོ་
ཡིན་ལ། ས་ཆ་གཅིག་ལ་པོ་ཉོག་སྤྱོད་གཉེར་བ་དང་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་ལུང་སྤྱོད་ཐལ་ཆེ་བས་ས་གཤིས་རྩ་ཞན་དུ་འགྲོ་བ། ཞིང་ལས་གཉེར་མཁན་
ནམས་ལོན་བཟེས་པོ་ཡིན་པ་དང་ཞིང་ལས་ལ་སྤྱོད་པའི་དེང་རབས་ཀྱི་མཐུན་ཆེན་མེད་ལ། ཞིང་ས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེད་རྒྱ་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་མཐུན་ཆེན་
མེད་པས་ཞིང་ལས་ཐོན་ཁུངས་ཆ་ཆད་ཚུལ་བཞིན་སྤྱོད་ཐུབ་ཀྱི་མེད་ལ། ཐོན་དང་ལུད་སོགས་ཞིང་ལས་ལ་མཁོ་ཆས་རིགས་ཉོ་བར་ཁྲིམ་རྒྱུ་དང་



འབྲེལ་ལས་ཞན་པ། ལྷ་གྲ་གསོ་ཁང་དང་ལོ་ཉེས་འགོག་ཐབས་སྤྱོད་ཐོན་མིན་པ། རིན་ཆེད་དང་ཁྲིམ་རྒྱུ་འབྲེལ་པ་ཐབས་ཆེད་ལྡན་མིན་པ་བཅས་ཀྱི་གནས་སྤངས་ཆགས་ཡོད།

གཞན་ཡང་ཞིང་ལས་གཉེར་བའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་གིས་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་མང་ཤོས་ཡོང་ཐབས་སུ་རྒྱ་དང་ས་ཡི་ཐོན་ཁུངས་རྒྱུ་བཞིན་བེད་སྤྱོད་ཐུབ་པའི་ལག་ལེན་ཆེད་ལྡན་བྱུང་མེད། སྤྱོད་ཐོན་མི་འབྲེལ་བ་དང་། འབྲེལ་མ། སྤྱི་ལུན་ཞིང་ལས་ལ་བསྐྱར་བ། ཞིང་ལས་ནགས་ལས་ཅན། ཅི་ཤིང་རིག་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཡོད་ཀྱང་། ཞིང་པ་ཚོའི་ཡོང་འབབ་ཡར་ཤུགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲིམ་ཡོངས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་ཤུགས་ལ་ཕན་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཆེན་པོ་ཐོན་མེད།

དེ་ལྟར་ནའང་ཞིང་ལས་ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གོ་སྐབས་ཆེན་པོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད། འདུས་སྡེ་དེ་ལྟར་བའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་གི་ནང་ལོ་མང་རིང་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་སྟེ་ས་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ཡར་ཤུགས་བཏང་ཡོད། རྒྱ་གར་ནང་གི་ཚོགས་སྡེ་ཁག་ཏུ་ཅང་ཉུང་ཤས་ཤིག་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་ས་ཞིང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཆོང་གི་དོ་བོར་བསྐྱར་བའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཡོད། བོད་མིའི་སྤྱི་གཞི་འཇུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཆེག་སྤྱིལ་དང་ཆགས་རྒྱུད་བྱུང་ཡོད། འདིས་ས་ཆའི་བདག་དབང་དང་བེད་སྤྱོད་ཐང་ཁ་འཛོར་ཡིན་པ་དང་། ཆ་བགོས་བྱས་ཡོད་པ། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དོ་བོར་བསྐྱར་ཡོད་པ་སོགས་རྒྱ་གར་ནང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གནས་སྤངས་མཆོན་ཀྱི་ཡོད།

བོད་མིའི་སྤྱི་གཞི་འཇུགས་དང་གཞིས་ཆགས་ཁག་ལ་ཞིང་ས་རྒྱུ་དུ་གཉེར་ཐབས་ནས་ཆེན་པོ་གཉེར་ཐབས་དང་ཞིང་ལས་ལག་རྩལ་དམའ་པོ་ནས་མཐོན་པོར་བསྐྱར་བའི་གོ་སྐབས་ཡོད་ལ། རིམ་བཞིན་ཞིང་ས་རྒྱུ་དུ་གཉེར་མཁན་ཞིང་པ་རྣམས་དོ་དམ་དང་འཛིན་སྲོལ་གི་སྒོམ་གཞི་འཆམ་པོ་ཡོད་པའི་ཞིང་ལས་ལས་འཆར་ཁོངས་སུ་འཇུག་ཐབས་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱ། འདི་ལ་སྤྱོད་སྤྲུལ་ཁག་མཉམ་སྡེ་བ་བྱེད་པའམ་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་རིམ་པའི་ཐོག་ནས་འཛིན་སྲོལ་བྱས་ཏེ། ས་གནས་ལ་དཔག་པའི་ཞིང་རྒྱ་མཉམ་སྤྱོད་བྱེད་པ་དང་། ཞིང་རྒྱ་རྒྱག་པ། ཡར་ཐོན་ཅན་གྱི་ཞིང་ལས་གཉེར་ཐབས་མཉམ་སྤྱོད་བྱེད་པ། ལོ་རྒྱུག་འདེམས་གསེས་བྱེད་པ། ཁྲིམ་རྒྱུ་འབྲེལ་པ། ཁེ་སྤོངས་ཡར་ཤུགས་གཏོང་བ་སོགས་བྱ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ཡོང་བར་སྐྱེད་ཀྱི་ཞིང་ལས་ཆེན་པོའི་ཁེ་གཉེར་ཁང་ཆེན་པོ་དེ་འབྲེལ་དང་། ཆེད་ལས་པ། མ་འཛོག་གནང་མཁན་གྱི་མཉམ་ལས་དང་མཐུན་འབྱེད་ཡོང་བ་བྱེད་དགོས།

མདོར་ན། བོད་མིའི་སྤྱི་གཞི་འཇུགས་དང་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དོན་ནས་ཞིང་ལས་ཆོང་ལས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་བསྐྱར་ཐབས་དང་། ཆོང་འབྲེལ་སྤྱོད་ཆོང་དོན་སྤྱི་ལ་དོ་དམ་བྱ་ཆོག་ཁ་བྱོལ་གསར་པ་འདིས་ལོ་རྒྱུག་གི་ཐོན་འབྲས་ཡར་བསྐྱེད་དང་ཁེ་སྤོངས་རྩི་ལེགས་སུ་གཏོང་བ་སོགས་ཡོང་ཐུབ། རྒྱ་གར་ཆོང་ཆེ་བའི་ལས་རིགས་འདི་གཉེར་ཏེ་ཁེ་སྤོངས་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡར་ཤུགས་དང་དོ་དམ་བྱེད་པར་ཁུས་པ་དང་གོ་སྤྱི་གང་ལེགས་གནང་དགོས། དེ་ལྟར་གནང་ཆེ་བོད་མི་གཞོན་སྡེས་ཤེས་ཆེད་མཐོ་པོ་དང་དམའ་པོ་ཡོད་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནས་ཁུས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྷགས་གང་ཡོད་འདོན་ཐུབ་པའི་རེ་བ་རྒྱག་ཆོག གཞན་ཡང་བྱེད་ཐབས་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་ཁེ་སྤོངས་ཁང་ཆེན་པོ་དེ་འབྲེལ་དང་སྤྱི་རྒྱལ་ལྷན་ཁག་ཏུ་གནས་སྤྱོད་བྱེད་པའི་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་དོན་ནས་མཉམ་ལས་བྱེད་པ་དང་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཏུ་མ་ཆ་འཇུགས་པ། སྤྱོད་བཟར་དང་ལས་ཁུགས་ཀྱི་གོ་སྐབས་བསྐྱར་བ་སོགས་ཡོང་ཐུབ་ལ། གཞིས་ཆགས་ཁག་ཏུ་གནས་སྤྱོད་བྱེད་པའི་གཞོན་སྡེས་མི་རབས་གསར་པ་རྣམས་མཉམ་ཁུགས་གནང་བར་དགའ་པོ་ཡོད་པ་བཟོ་ཐུབ།



གཞིས་ཆགས་ཁག་གི་ཞིང་ལས་གཉེར་ཐབས་བསྐྱར་བ་གསར་བ་འདི་ལ། བོད་མིའི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་འོས་ནས་རྒྱ་བསྐྱར་གནང་སྟེ་ཕྱགས་རྒྱ་རིང་
བོར་དམིགས་པའི་ཞིང་ལས་གཉེར་ཐབས་ཀྱི་ཁ་ཕྱགས་འཚོལ་བ་དང་། ཕྱགས་ཡོངས་ལ་གཞིགས་ཏེ་ཞིང་ལས་ཚོང་ལས་ཅན་དུ་བསྐྱར་བའི་ལས་
གཞི་འདི་ལ་ལང་ཕྱགས་དང་དོ་དམ། ལག་ཤེས་དང་ཞིང་ལས་གཉེར་ཐབས་སོགས་ཀྱི་ཐད་དམིགས་ཡུལ་གསལ་བོ་ཡོད་དགོས། འདི་འདྲ་ཡོང་
བར་རྒྱ་གར་གཞུང་དང་མཉམ་འབྲེལ་བྱ་དགོས་ལ། གཞུང་སྒྲིལ་གཉིས་ཀྱི་དོས་ནས་མ་འཛོག་ཡོང་ཐབས་དང་། སྒྲིལ་གཉེར་སྟེ་ཚན་སུ་དང་མཉམ་དུ་
མཉམ་ལས་གནང་དགོས་ཐད་དོས་འཛིན་གསལ་བོ་བཟོ་དགོས།

འདི་ལྟར་ཞིང་ལས་ཚོང་ལས་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་ལ་བསྐྱར་བ་འདིའི་དགོས་དམིགས་གཙོ་བོ་ནི། ཞིང་ལས་གཉེར་བའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་གྱི་དང་བྱེ་
བྲག་གི་གཞིས་ཆགས་ཁག་གི་ས་ཞིང་བསྐྱར་བཅོས་དང་ཁུལ་བསྐྱ་ཡོང་ཆེད་ཡིན། ཞིང་ལས་གཉེར་བའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་མཉམ་
ལས་ཁག་གིས་འཆར་གཞི་གསར་བ་འདིའི་ཐད་ཀྱི་སྤྱོད་ཆ་ལོ་འདོན་བྱུང་། དེར་བརྟེན་འཆར་གཞི་གསར་བ་འདིར་མཉམ་ལས་ཁག་མཉམ་ཞུགས་
གནང་བར་སྒྲུལ་མ་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད། ཁོ་ཚོ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བར་མཐུན་འཛུར་རྒྱ་བསྐྱར་གང་འདྲ་གནང་དགོས་མེན་ཐད་ཞིབ་འཇུག་མཐུས་
ཕྱིན་གནང་དགོས།

༣) བོད་མིའི་དཔལ་འབྱོར་བསྟོར་གནས་གསར་འཛུགས་དང་ཞབས་ཞུ།

དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་རྒྱུ་གནས་ཡོང་ཐབས་སུ། དཔལ་འབྱོར་ཚུལ་མཐུན་དང་། དོ་མཉམ། ལྷ་འཛོམས་ཡོད་པའི་མ་ཅའི་ཐོན་སྐྱེད་དང་ཞབས་ཞུ་
ཅན་གྱི་དཔལ་འབྱོར་བསྟོར་གནས་བརྟན་པོ་སྤྱི་ཚོགས་དགོས་ཀྱི་ཡོད། སྤྱི་གཞི་འཛུགས་འདི་རིགས་ཀྱི་ནང་སེལ་ཚོང་དང་། ཚོང་ལས་དངུལ་ཁང་། བུན་
གཡར་སྤྱི་མཐུན། མཉམ་ལས་སྟེ་ཁག་གསོག་དངུལ། བུན་གཡར་། ཉན་སྤྱང་འགན་ལེན་ཁེ་ལས་ཁང་ཆེན་པོ། དངུལ་བསྐྱར་ལམ། འབབ་ཁུངས་ཁེ་
ལས་ཁང་ཆེན་པོ། མ་འཛོག་དངུལ་ཁང་། རྒྱ་དངོས་དོ་དམ་པ་སོགས་ཆུང་གྱི་ཡོད། སྤྱི་གཞི་འཛུགས་འདི་དག་ཆང་མ་ལྟར་དུ་མ་ཅ་མཉམ་སྤངས་དང་།
བགོ་འབྲེམས། མ་འཛོག་དོ་དམ་བཅས་གང་ལེགས་ཡོང་གི་ཡོད་ལ། སྤྱི་ཚོགས་ཁྱོད་ཡོངས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་བདེ་ཅར་རྒྱ་བསྐྱར་ཡོང་གི་ཡོད།

སེལ་ཚོང་དང་ཚོང་ལས་དངུལ་ཁང་བརྒྱུད་ཏེ་མཁན་རྣམས་དང་ཚོང་ལས་ཆེད་དངུལ་དངོས་སྐྱེད་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། མ་ཅའི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་འདིའི་
རིགས་ཀྱིས་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་ཚོང་ལས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཡར་རྒྱས་སྤྱད་མ་དངུལ་འཁོར་རྒྱག་ཐད་བན་ཀྱས་ཐོན་བྱུང་། བུན་གཡར་སྤྱི་མཐུན་
དང་མཉམ་ལས་སྟེ་ཁག་གིས་སྤྱི་ཚོགས་ཁྱོད་ཡོངས་མ་ཡིན་པ་སོ་སོའི་ཁྱབ་ཁོངས་ཀྱི་ཚོགས་མི་ཚོའི་དཔལ་འབྱོར་ཐོན་སྐྱེད་དང་ཞབས་ཞུའི་ལས་
རིགས་གང་ལེགས་ཡོང་བར་ཀྱས་པ་ཐོན་ཀྱི་ཡོད། གསོག་དངུལ་དང་བུན་གཡར་ཆོན་པའི་དོས་ནས་འཛོག་སྤྱད་པར་གཏང་འཛོག་ཉར་ཏེ་ཁང་པ་
འཛུགས་སྐྱུར་དང་། ཚོང་ལས་བྱེད་པ། སྒྲིལ་ལ་བྱ་ལོན་འཛོག་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འགན་ལེན་ཉན་སྤྱང་ཁེ་ལས་ཁང་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་མི་སྒྲིལ་
དང་ཚོང་ལས་སོགས་ལ་འབྲུད་པའི་ཉན་ཁ་དང་དཀའ་ངལ་མང་པོ་ཞིག་སེལ་ཐབས་ལ་བན་ཀྱས་ཐོན་ཀྱི་ཡོད། དངུལ་སྐྱར་སའི་ཁེ་ལས་ཁང་ཆེན་
པོ་དེ་ཚོས་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ནས་གཅིག་གསལ་ཡང་ན་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གི་ནང་ས་གནས་མི་འདྲ་བ་སོ་སོར་མི་སྒྲིལ་གྱིས་དངུལ་སྐྱར་བར་གཞོགས་
འདེགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། མ་འཛོག་བྱེད་སའི་དངུལ་ཁང་དེ་དག་གིས་མི་སྒྲིལ་དང་ཚོང་ལས་ཆེད་མ་ཅ་ཡོང་ཐབས་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
རྒྱ་དངོས་དོ་དམ་པ་ཚོས་མི་སྒྲིལ་དང་ཚོང་ལས་ཆེད་མ་ཅ་ཡོང་ཐབས་ལ་དང་རྒྱ་དངོས་དོ་དམ་གང་ལེགས་ཡོང་བར་གཞོགས་འདེགས་བྱེད་བྱུང་།



དཔལ་འབྱོར་ཡག་པོ་ཆགས་པ་དང་འཕེལ་ཤུགས་འགྲོ་བར་མ་ཅའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་ཀྱིས་མཁོ་སྤྲོད་བྱེད་པའི་ཅ་དངོས་དང་ཞབས་ཞུའི་དགོས་མཁོ་ཡོད།
བཅན་བྱུང་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ངོས་ནས་བཤད་ན། ཡིད་ཆེས་འོས་པའི་མ་ཅའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་རིགས་མེད་པ་ནི་སྤོང་ཆ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། བཅན་
བྱུང་བྱ་གནས་པའི་མོ་ཏོག་ཅུ་ཙམ་གྱི་རིང་བཅན་བྱུང་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་རིམ་བཞིན་ཡར་ཤུགས་ཕྱིན་པས། མཁར་དབང་འདད་
རིས་ཡོད་པ་དང་། བཅན་བྱུང་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་རང་ངོས་ནས་མ་ཅའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་འཛུགས་ཆེད་བྱ་ལོན་དང་། དཔལ་དངོས། ཞབས་ཞུ་སོགས་
ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཡོད། འདི་ནི་འབྲུང་འབྱུང་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་བརྟན་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།

ད་ལྟའི་ཆར་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས་དཔལ་འབྱོར་ལྟ་བུའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་ཤིག་འཛུགས་པར་འབད་
བཅོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རིམ་བཞིན་ལལ་ཆེར་དཔལ་འབྱོར་ལྟ་བུའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་ཐུབ་སྟེ། འདི་ལྟར་འབད་བཅོན་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་མིའི་སྤྱི་
ཚོགས་སྤྱི་མ་ཅའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་གསར་པ་བསྐྱུན་ཐུབ་པ་ཡོང་ངེས། ལས་གཞི་འདི་ལ་སྐུལ་མ་དང་རྒྱུ་རྐྱེད་ལྟ་བུའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་པར་འབད་
མང་པོ་ཡོང་ཐུབ། ཐོན་སྐྱེད་དང་ཞབས་ཞུ་མཁོ་སྤྲོད། བྱ་གཡུར། འཛིན་སྐྱོང་། མ་ཅའི་དགོས་མཁོ་བཅས་ཀྱི་སྒོར་ལ་གཟུབ་ནན་གྱིས་དགོངས་པ་
བཞེས་དགོས། ཐོན་སྐྱེད་དང་ཞབས་ཞུ་ཡིས་ཁེ་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱ་ཁྲི་མཐུན་པ་དང་། བལ་གོས་འཚོང་མཁན། དུལ་སྒོར་ཁེ་ལས། བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་
ནང་གི་ཚོང་ལས་ཆེ་ཁག་བཅས་ལ་གཞོགས་འདེགས་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ད་ལྟའི་ཆར་ཞིང་ལས་གཉེར་བའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་མཉམ་འབྲེལ་རྣམས་ནི་གཞིས་མི་དང་ཞིང་པ་ཆོར་དཔལ་དངོས་དང་ཞབས་ཞུ་
མཁོ་སྤྲོད་གནད་མཁན་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། མཉམ་འབྲེལ་འདི་དག་གིས་ཁྲོན་ཡོངས་ནས་བཅན་བྱུང་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་
ཤུགས་ཡོང་བར་རྒྱུ་རྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཞིང་ལས་གཉེར་བའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ནང་ཁོ་ཚོའི་ངོས་ནས་མཁོ་སྤྲོད་བྱེད་པའི་ཐོན་སྐྱེད་དང་
ཞབས་ཞུའི་སྒོར་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་བྱས་ཏེ། བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་མ་ཅའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་བརྟན་པོ་དང་ཞབས་ཞུའི་རིགས་སྤྱི་ཚོགས་བསྐྱུན་དགོས།

༤) ཚོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱ་ཁྲི་མཐུན་པ་དང་ཡར་ཐོན་ཚོང་ལས་ལ་རྒྱུ་རྐྱེད་

བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཚོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱ་ཁྲི་མཐུན་པ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཆེ་བའི་ཡར་ཐོན་ཚོང་ལས་བསྐྱུན་རྒྱ་ལྡན་དཔལ་འབྱོར་ཡར་ཤུགས་
གཏོང་ཐབས་གལ་ཆེ་ཞིག་ཡིན། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་འབབ་ཡོད་ཅིང་འདོད་སྤྱོད་ཁེ་ལས་པའི་ལས་ཞུགས་ཀྱི་གོ་སྐབས་གསར་པ་བསྐྱུན་ཐུབ།

བཅན་བྱུང་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ཚོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱ་ཁྲི་མཐུན་པ་དང་ཡར་ཐོན་ཚོང་ལས་རིགས་གཉེར་མཁན་གྱིས་བརྒྱ་ཆ་ ༡༠ ཙམ་ཟེན་གྱི་ཡོད། ཚོང་
ལས་འདི་རིགས་ཀྱིས་དངོས་ཐོག་དང་ཞབས་ཞུའི་རིགས་ཉུང་ཏུ་མཁོ་འདོན་བྱེད་པ་དང་སྤྲུགས་དཔལ་འབྱོར་ཡར་ཤུགས་ཀྱི་གོ་སྐབས་ཉུང་ཙམ་བསྐྱུན་
ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། ཚོང་ལས་འདི་རིགས་ཀྱི་ཡོང་འབབ་ནི་ཁྲིམ་ཆང་གི་འཚོ་བའི་མཐུན་རྐྱེད་དང་མི་སྐྱེད་ཀྱི་འཚོ་ཐབས་ཆེད་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད།

བཅན་བྱུང་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་། སྤྱིར་བཏང་ཚོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱ་ཁྲི་མཐུན་པ་གཉེར་བ་འདི་ལ་ཚོང་དང་། མ་ཅུ། ཁྱས་པ་བཅས་ཡར་ཤུགས་བཏང་
སྟེ་དགོས་ངེས་ཀྱི་ཡར་ཤུགས་དང་རྒྱ་བསྐྱེད་ཐུབ་པའི་ཁྱས་པ་དང་ཁོར་ཡུག་ཞན་པོ་ཡོད། གཞན་ཡང་ཉེ་ཆར་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་མ་ཅའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་



བའི་གྲུབ་དོན་ལྟར་ན། མི་རབས་ལྷན་ཞུས་དང་བསྐྱར་ན་དུ་མཁའ་གཞིན་སྤྱི་ཚོང་ལས་གཉེར་འདོད་བྱེད་མཁན་མང་བ་ཡོད། ཁོ་ཚོའི་འདུན་བའི་ལ་ཡར་སྐྱེལ་བྱེད་པ་དང་མཉམ་དུ། ལས་རིགས་དང་འབྲེལ་བའི་རྒྱས་པ་སྦྱེད་སྤོང་ཐབས་སུ་འོས་འཚམ་གྱི་རྒྱུ་སྐྱོར་བྱེད་དགོས།

བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་ཚོང་ལས་དེ་རིགས་དང་ཡར་ཐོན་ཚོང་ལས་ལ་ཡར་སྐྱེལ་དང་རྒྱུ་སྐྱོར་བྱེད་པའི་གོ་སྐབས་ཆེན་པོ་ཡོད། ཚོང་ལས་འདིའི་རིགས་ལ་གསལ་དུལ་དང་། ལུན་གཡམ། འགན་སྲུང་། རྒྱ་དངོས་དོད་པ། ཡོང་སྐོ་སོགས་མ་ཅིའི་ཐོན་སྐྱེད་དང་ཞབས་ཞུའི་རིམ་བཤང་བོ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། གཞན་ཡང་ཚོང་ལས་འདིའི་རིགས་ལ་རྒྱུ་སྐྱོར་ཆེད་ཚོང་ལས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཞབས་ཞུའི་བྱ་བ་ཁོངས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དགོས། དཔེར་ན། དཔལ་འབྱོར་གཉེར་ཐབས་ཀྱི་གཞི་ཅིའི་ཤེས་བྱའི་གོ་རྟོགས་དང་། ཚུལ་མཐུན་གྱི་རོ་བོ། དུལ་ཁང་འཇུགས་པ་དང་བྱ་ལོན་གཡམ་བའི་ཚོང་དོན་ཡིག་ཆ། ཚོང་ལས་ཡར་རྒྱས་སྤྱད་འཕུལ་བྱུགས་ཀྱི་འཆར་གཞི། ཁྲིམ་རྒྱུ་འབྲེལ་བ་དང་འཆོང་བ། ལས་མི། ཅིས་དང་ཁུལ་སོགས་ཚུད་པའི་ཚོང་ལས་དོད་པ་བྱེད་ཚུགས་སོགས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུ་ཆད་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད།

ཡར་ཐོན་ཚོང་ལས་དང་ཚོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་མཉམ་ཡར་རྒྱས་སྤྱད། བོད་མི་འབྱོར་ལྷན་ཁེ་ལས་པ་དང་ཚོང་པ་རྣམས་ལས་འཆར་འདིར་མཉམ་ཞུགས་ཡོང་བར་ཐོ་འགོད་བྱེད་པ་ཡིན་ན། བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཁོངས་ནས་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བར་རེ་བ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་བྱུང།

༡) ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ཏུ་གནས་སྡོད་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་འགན་འཁུར།

བོད་ཀྱི་ཕྱི་ལ་ཡོད་པའི་བཅན་ཁྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་རིམ་བཞིན་ཁ་འཐོར་གྱི་རོ་བོར་གྱུར་བཞིན་ཡོད། བོད་མི་རྣམས་སོག་མར་བཅན་ཁྱོལ་ལ་འབྱོར་བ་ནས་ཕྱི་ལོ་ཆེག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་དགུ་བཅུའི་འགོ་སྟོད་བར་བོད་ནས་བྱོས་ཁྱོལ་དུ་ཡོང་བའི་བོད་མི་རྣམས་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ནང་གཞིས་ཆགས་པ་རེད། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ལོ་རབས་དགུ་བཅུ་པའི་མཇུག་ཏུ་རིམ་བཞིན་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྱུ་ཁག་ཏུ་གནས་སྡོད་བྱེད་མཁན་བོད་མི་རྩི་མང་དུ་བྱིན་ཡོད།

ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ཏུ་གནས་སྡོད་བྱེད་པའི་བོད་མི་རྣམས་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ཀྱི་བཅན་ཁྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་གི་བོད་མི་རྣམས་དང་བསྐྱར་ན། ཤེས་ཡོན་དང་དཔལ་འབྱོར་སོགས་གང་ཐད་ནས་གནས་སྡོངས་བཟང་བ་ཡོད། ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྱུ་ཁག་གི་བོད་མི་ཚོས་རང་གི་ཡོང་འབབ་དང་། ལག་ཤེས། ཉམས་སྦྱང་། བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་སྤྱོད་ཆེད་ཚོང་ལེམས་བཟན་པོ་ཡོད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤར་དང་མི་འདྲ་བའི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་གོ་སྐབས་བསྐྱེད་ཡོད། གཞན་ཡང་ཁོ་ཚོས་མ་འཛོག་གི་མ་ཅད་དང་། དོད་པ་བྱེད་སྤྱངས། དུལ་ཁང་ལྟ་བུའི་སྤྱིག་འཇུགས་དང་མ་ཅིའི་སྤྱིག་འཇུགས་གཞན་དག་གཉེར་བའི་ཉམས་སྦྱང་དང་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་དོས་འཛིན་གནང་སྤྱངས། བོད་མི་ཚོང་ལས་གཉེར་མཁན་ཚོས་ཚོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་མཉམ་གཏོས་ཚོང་ལས་ཆེ་ཁག་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བ། བོད་མི་གཞིན་སྤྱི་ཚོང་ལས་སུ་སྒྲེར་གྱི་ཚོང་ལས་གཉེར་འདུན་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཐད་རེ་བ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ཡོད།

ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྱུ་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོའི་རྒྱས་པ་བཟང་ཕྱོགས་སུ་སྤྱོད་རྒྱ་ནི་དཀའ་ངལ་དང་གོ་སྐབས་གཉེས་འཛོམས་ཤིག་ཡིན་ལ། ད་དུང་དེའི་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་མཐེལ་བྱིན་པ་བྱས་ཐེད། ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྱུ་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་རྣམས་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའི་ལས་རིགས་



ནང་ཁྱེད་ཀྱི་བཅོད་གཞི་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཐབས་དང་། ཁྱད་པར་ཞིང་ལས་གཉེར་བའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་སྤྱི་བཟུང་ཡོང་ཐབས། མ་ཅེ་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་གསར་བ་འཛུགས་རྒྱུ་དང་དོ་དམ་བྱེད་ཐབས། ཆོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་ལས་ལས་སྟོན་དང་མ་ཅེ་མཁོ་འདོན་བྱེད་པ། ལས་ཁྱེད་ཀྱི་གོ་སྐབས་དང་། སྤྱོད་བཟུང་། ལུས་པ་སྤྱེད་མིང་། བོད་མི་གཞོན་སྤྱི་ཚོང་མིག་དཔེ་སྟོན་པ་བཅས་ཀྱི་ཐད་ལུས་པ་ཐོན་པའི་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད།

བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཐབས་ཀྱི་བཅོད་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་རྩི་བ་དང་གནད་དོན་ཁག་གི་ཐད་ལུས་པ་ཐོན་པའི་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད།

རྩི་བ་དང་ཐོ། གནས་སྤྱོད་དང་གཞོན་སྤྱི་ཚོང་ལས་ལེན་ཀྱི་དཀའ་ངལ་སེལ་ཏེ་བཅོད་གཞི་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་བཟུང་ཡོང་ཐབས་གང་འདྲ་གནད་དོན་སྤྱི་ཚོང་ལས་ལེན་པ།

༡) ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་གཉེར་བའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་དང་། ཁྱད་པར་དུ་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ནང་གི་བོད་མི་རྣམས་བཟུང་ཡོང་ཐབས་སྤྱི་བཟུང་ཡོང་ཐབས་སྤྱི་བཟུང་ཡོང་ཐབས་ལྟར་ལས་ལེན་པ་ཐོན་པའི་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད། ཡོང་འབབ་གསོག་པའི་གོ་སྐབས་ལེན་པ་དེ་བོད་མི་རྣམས་ལུས་པ་གཞན་ལ་གནས་སྤྱོད་དགོས་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན། དེའི་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་དོན་གཞན་ཡོད་པ་རེད་དམ། གལ་ཏེ་དེའི་རྒྱ་རྒྱུ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་དོན་གཞན་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ཆེ། ལས་ཁྱེད་དང་ཡོང་འབབ་གསོག་པའི་གོ་སྐབས་བསྐྱུད་པ་དང་མཉམ་དུ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་གཞན་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ཆེ།

དོན་དེ་དག་གང་འདྲ་བྱས་ནས་སེལ་དགོས་སམ། རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ནང་གི་གཞིས་ཆགས་ཁག་གི་འཆོ་བའི་གནས་སྤྱོད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བར་གཞན་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ཆེ།

༢) ཞིང་ལས་ཆོང་ཅན་དུ་བསྒྱུར་ཏེ་ལས་ཁྱེད་དང་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་གོ་སྐབས་བསྐྱུད་ཐབས་ཆེ་བོད་མི་གཞོན་སྤྱི་ཚོང་དཀའ་བོ་ཡོང་བ་བཟུང་ཡོང་ཐབས་ལྟར་ལས་ལེན་པ་ཐོན་པའི་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད།

༣) ཆོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་ལས་ལས་ལས་སྟོན་དང་མ་ཅེ་མཁོ་འདོན་བྱེད་པ། བོད་མི་གཞོན་སྤྱི་ཚོང་ལས་ལེན་པ་ཐོན་པའི་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད། ཡོང་འབབ་གསོག་པའི་གོ་སྐབས་ལེན་པ་དེ་བོད་མི་རྣམས་ལུས་པ་གཞན་ལ་གནས་སྤྱོད་དགོས་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན། དེའི་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་དོན་གཞན་ཡོད་པ་རེད་དམ། གལ་ཏེ་དེའི་རྒྱ་རྒྱུ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་དོན་གཞན་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ཆེ།

རྩི་བ་གཉིས་པ། རྒྱ་གར་ནང་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་གཉེར་བའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་སྤྱི་བཟུང་ཡོང་ཐབས་གཞན་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ཆེ།

༡) ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་གཉེར་བའི་གཞིས་ཆགས་རྣམས་ཞིང་ལས་ཆོང་ལས་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་བསྐྱུར་ཐབས་ལྟར་ལས་ལེན་པ་ཐོན་པའི་རེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད། ཡོང་འབབ་གསོག་པའི་གོ་སྐབས་ལེན་པ་དེ་བོད་མི་རྣམས་ལུས་པ་གཞན་ལ་གནས་སྤྱོད་དགོས་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན། དེའི་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་དོན་གཞན་ཡོད་པ་རེད་དམ། གལ་ཏེ་དེའི་རྒྱ་རྒྱུ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནད་དོན་གཞན་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་ཆེ།



འབྲོར་རང་རྒྱུ་ལ་ཞིག་གང་འདྲ་བྱས་ཏེ་བཟོ་དགོས་སམ།

༡) ཞིང་ལས་ཚོང་ལས་ཅན་ལ་བསྐྱར་ཐབས་བྱེད་ཆེ། སྤུས་སྡེ་ཁྲིད་པའི་སྤྱུགས་འགན་བཞེས་དགོས་པ་དང་། ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་གཉེར་བའི་གཞིས་
ཆགས་ཁག་གང་འདྲ་བྱས་ཏེ་མཉམ་ཞུགས་གནང་དགོས་སམ། བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་ཀྱི་ལས་འགན་ག་རེ་ཡིན་ནམ། རྣམ་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཏུ་
བསྐྱར་བར་མཐུན་ཆེན་ག་རེ་དགོས་པ་དང་། མཐུན་ཆེན་དེ་དག་ཐོབ་ཐབས་གང་འདྲ་བྱེད་དགོས་སམ། འཆར་གཞི་འདིའི་བརྒྱུད་རིམ་དང་ཕྱགས་
རྒྱ་རིང་པོར་བོད་མིགས་པའི་ཞིང་ལས་ཚོང་ལས་ཅན་ཏུ་བསྐྱར་ཐབས་འདིར་པན་ཁུས་ཐོན་པའི་མ་ཅའི་འབྲུང་ཁུངས་དང་ཚོང་ལས་མཉམ་སྦྲེད་བྱེད་
མཁན་སྒྲིལ་བ་རྣམས་གང་འདྲ་བྱས་ནས་འཚོལ་དགོས་སམ།

༢) ཞིང་ཆུ་དང་། ས་ཆ་གཅིག་ལ་སྟོན་ཐོག་སྤྱ་གཅིག་གཉེར་བ། ས་གཤེས་ཉམས་ཞན་ཏུ་འགྲོ་བ། ཞིང་རུ་དང་ཞིང་ལས་གཉེར་ཐབས་མེད་པ་
སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་དཀའ་ངལ་རིགས་གནས་སྐབས་སེལ་ཐབས་སྤྲོས་བཅེད་དེ་འདྲ་ཡོད་དམ། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ཐབས་ལམ་ག་རེ་ཡོད་དམ།
ཐབས་ལམ་དེ་སྤུས་གང་འདྲ་བྱས་ནས་ལག་བསྟར་གནང་སྤྱོད་གནང་བྱུང་བམ། བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་ངོས་ནས་དཀའ་ངལ་འདི་སེལ་བར་མཐུན་
འགྲུར་རོགས་རམ་གང་འདྲ་གནང་དགོས་སམ།

ཇི་བ་གསུམ་པ། བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་དང་ལས་རིགས་མཐུན་འགྲུར་སྦྲེད་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུག་
འཛུགས་ངོས་ནས་རྒྱུན་གནས་བྱུང་བའི་དཔལ་འབྱོར་བསྟོར་གནས་རིགས་འཛུགས་ཐབས་གང་འདྲ་གནང་དགོས་སམ།

༡) ད་ལྟའི་ཆར་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་དགོས་ངེས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཐོན་སྐྱེད་དང་ལས་རིགས་མཐུན་འགྲུར་སྦྲེད་བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུག་
འཛུགས་ངོས་ནས་དཔལ་འབྱོར་བསྟོར་གནས་ག་རེ་འཛུགས་དགོས་སམ། དཔལ་འབྱོར་ལྟ་བུའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་ཤིག་གིས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཞབས་ཞུའི་ལས་རིགས་
རྒྱ་བསྐྱེད་ཡོང་བར་མང་གཞི་བཟོན་པོ་འདིར་བྱུང་བམ། མ་འདྲོག་དཔལ་འབྱོར་ཆུང་ཆུང་རིགས་ཀྱིས་པན་ཁུས་ཐོན་སྤྱོད་དམ། རྒྱ་གར་དང་། བལ་
ཡུལ། འྲི་རྒྱལ་ཁག་བཅས་སུ་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་དགོས་སམ།

༡) བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་ངོས་ནས་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ནང་འདུས་སྡོད་བའི་བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་། འྲི་རྒྱལ་ཡུལ་ཡུང་ཁག་
ཏུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་སྤྱི་རྒྱུས་གསོག་འཛུགས་པའི་མ་དངུལ་སྤྱི་ཚོགས་ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཆེད་སྒོ་འགྲུགས་གོ་བསྐྱོན་
ཡོང་ཐབས་གང་འདྲ་གནང་དགོས་སམ། གསོག་དཔལ་དང་བྱུང་གཡུང་གྱི་སྤྱི་གཞུག་གང་ཞིག་སྤྱི་ཚོགས་ལ་དགེ་པན་ཆེ་བ་ཡོད་དམ། བོད་
མིའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་ངོས་ནས་འྲི་རྒྱལ་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོས་བསྐྱར་བའི་ཡོང་འབབ་ལས་གང་འཆམ་ཞིག་སྤྱི་ཚོགས་ཁྱོན་ཡོངས་ཀྱི་ཁེ་པན་
ཆེད་གཏོང་བྱུང་ཐབས་གང་འདྲ་གནང་དགོས་སམ།

༢) བོད་མིའི་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་ངོས་ནས་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁྱོད་ཚོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་དང་ཚོང་ལས་རིགས་གཞན་གཉེར་ཐབས་ཡོང་བར་
དཔལ་འབྱོར་བསྟོར་གནས་འཛུགས་ཐབས་ག་རེ་ཡོད་དམ། དཔལ་འབྱོར་བསྟོར་གནས་རིགས་ག་རེ་འཛུགས་དགོས་སམ། བོད་མི་སྤྱི་རྒྱུས་



འབྱོར་སྤེལ་ཆོད་ཞིག་བཅུགས་པར་འོས་འཚམ་དང་སྤྱད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ནམ། ཚོང་ལས་འདིའི་རིགས་ཀྱི་མ་ཅད་ཡར་རྒྱས་ཆེད་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ནས་
ཐད་ཀར་མ་འཛོག་བྱེད་པའམ་རྒྱལ་སྤྱིའི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་སྤེལ་ཆོད་ཁག་གི་མ་ཅད་འཛུགས་ཐབས་གང་འདྲ་གནང་དགོས་སམ།

༤) དཔལ་འབྱོར་བསྟོར་གནས་དེ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཐབས་སུ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འཛུགས་རྒྱུ་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ནས་ཐད་ཀར་མ་འཛོག་བྱེད་པའམ་རྒྱལ་
སྤྱིའི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་སྤེལ་ཆོད་ཁག་གི་མ་ཅད་འཛུགས་ཐབས་གང་འདྲ་གནང་དགོས་སམ། ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་འབྱོར་ལྡན་ནམས་
ཀྱིས་གཙོས་མི་སྡེར་གྱིས་མ་འཛོག་གནང་ཐབས་གང་འདྲ་གནང་དགོས་སམ། གཞུང་སྒྲུབ་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཚོང་སྤེལ་ཆོད་ཞིག་བཅུགས་ན་ལག་ལེན་
འཁེལ་བ་ཞིག་ཡིན་ནམ། གལ་ཏེ་ཡིན་ན་དེའི་བྱེད་སྒྲུབ་གང་འདྲ་ཞིག་དགོས་པ་དང་དེ་ལ་འཛིན་སྐྱོང་གང་འདྲ་གནང་དགོས་སམ།

༥) བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འཛུགས་རྒྱུ་ནས་མ་འོངས་པར་དམིགས་ཏེ་ཡར་ཐོན་ཚོང་ལས་དང་ཚོང་ལས་གཉེར་བའམ་དེ་རིགས་ལ་མཐུན་ཆེན་སྒྲོར་སྒྲོར་
གནང་དགོས་སམ། ཡར་ཐོན་ཚོང་ལས་དང་ཚོང་ལས་སོ་སོར་གནང་སྤངས་གང་འདྲ་གནང་དགོས་སམ། སྒྲེར་དང་གཞུང་ངམ་ཡང་ན་གཞུང་སྒྲེར་
མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཁེ་ལས་རྣམས་པ་གང་འདྲ་ཞིག་གཉེར་ན་འོས་འཚམ་ཡིན་ནམ།

ཇི་བ་བཞི་བ། བཅོན་ཁྲོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁོང་ཡར་ཐོན་ཚོང་ལས་དང་ཚོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་མཉམ་གཉེར་ཐབས་ཡོང་བར་སྒྲུལ་
སྒྲོར་དང་རྒྱུ་སྒྲོར་གང་འདྲ་གནང་དགོས་སམ།

༡) བོད་མི་ཚོས་ཚོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་མཉམ་གཉེར་དང་ཡར་ཐོན་ཚོང་ལས་རིགས་གཉེར་བར་སྒྲུལ་སྒྲོར་དང་རྒྱུ་སྒྲོར་ག་རེ་བྱེད་དགོས་སམ། ད་ལྟའི་
ཆར་མ་ཅད་ཚོང་ལས་ཞབས་ཞུ་ཡར་རྒྱས་ཆེད་དགོས་ཤེས་ཀྱི་མཐུན་ཆེན་ག་རེ་ཡིན་པ་དང་མ་འོངས་པར་དགོས་ཤེས་ཀྱི་མཐུན་ཆེན་ག་རེ་ཡིན་ནམ།

༢) བོད་མི་བལ་གོས་འཚོང་མཁན་ཚོར་བྱན་གཡར་བྱེད་པ་སོགས་དགོས་ཤེས་རྒྱུ་སྒྲོར་གཞན་ག་རེ་གནང་དགོས་སམ། བལ་གོས་ཚོང་ལས་ཐད་
བོད་མི་རང་ངོས་ནས་བྱས་འགོད་དང་བཟོ་བསྐྱོད་བྱེད་པ་སོགས་པན་ཏུ་ཆེན་པོ་ལྡན་པའི་འཆར་གཞི་སོགས་ཐབས་ལམ་འཚོལ་ཐབས་ཡོད་དམ།
གལ་ཏེ་ཡོད་ན་སྤྱད་ཐུབ་ཐབས་ལམ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་འཚོལ་བར་སྡེ་འཁྲིད་དགོས་པ་དང་། བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འཛུགས་རྒྱུ་ནས་དེའི་ཐད་ག་རེ་གནང་དགོས་སམ།

༣) དཔལ་ཁང་ལྟ་བུའི་སྤྱི་ཚོགས་འཛུགས་དང་མ་འཛོག་དཔལ་ཁང་རྒྱུ་རྩའི་རིགས་ཀྱིས་ཚོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་མཉམ་གཉེར་བར་སྒྲུབ་པའི་ཐོན་སྐྱེད་
དང་ཞབས་ཞུ་གཙོ་བོ་ག་རེ་མཁོ་འདོན་གནང་དགོས་སམ། བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་རྒྱུ་རྩའི་ཚོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་མཉམ་གཉེར་བར་མ་ཅད་མང་བ་
འཛུགས་ཐབས་གང་འདྲ་གནང་དགོས་སམ། ཕྱི་རྒྱལ་ལུ་གྲུ་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོར་མ་ཅད་མང་བ་འདོན་པའི་ཏུས་པ་ཡོད་དམ། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་
མ་ཅད་དེ་རིགས་གང་འདྲ་བྱས་ནས་ཐོབ་ཐབས་བྱེད་དགོས་སམ།

༤) རྒྱ་གར་དང་བལ་ལུ་ལ་ནང་ཡོད་པའི་བཅོན་ཁྲོལ་བོད་མི་ཚོར་འབྲེལ་ཡོད་ཕྱི་སྤྱོད་བོད་མི་ཚོས་བཏང་བའི་དཔལ་རྣམས་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་
ཚོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་མཉམ་གཉེར་བར་སྒྲུལ་སྒྲོར་དང་རྒྱུ་སྒྲོར་ཡོང་ཐབས་སུ་གང་འདྲ་བྱས་ནས་ཐབས་ལས་བྱེད་དགོས་སམ།

༥) བོད་མིའི་ཚོང་ལས་བདེ་ཚོགས་དང་འབྱོར་ལྡན་ཚོང་པ་རྣམས་བོད་ཀྱི་ཚོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་མཉམ་གཉེར་བའི་ལས་གཞིའི་ནང་མཉམ་ཞུགས་

གནང་སྤངས་གང་འདྲ་ཡིན་ནམ། ཁོང་ཚོའི་ངོས་ནས་ཞབས་ཞུ་དང་། ལམ་སྟོན། རྒྱབ་སྐྱོར་ག་རེ་གནང་དགོས་སམ།

ཇི་བ་ལྟ་བུ། ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་རྣམས་བཅོམ་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའི་ལས་གཞི་དང་ལས་རིགས་ནང་མཉམ་ཞུགས་ཡོང་ཐབས་གང་འདྲ་གནང་དགོས་སམ།

༡) རྒྱ་གར་ནང་དང་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཏུ་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ལས་གཞི་དང་ལས་རིགས་ནང་ཕྱི་སྡོད་བོད་མི་རྣམས་ཞུགས་ཐབས་སུ་ཁོ་ཚོར་ཁེ་ཕན་དང་གོ་སྐབས་ག་རེ་བསྐྱེད་ཐུབ་བམ།

༢) ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ཏུ་གནས་སྡོད་བྱེད་པའི་བོད་མི་ཚོར་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཐབས་ལ་དགའ་ཚོས་ཡོང་བའི་བྱེ་བྲག་གི་ཐབས་ཤས་ག་རེ་ཡོད་དམ། འདིའི་ཁུངས་སུ་དདུལ་ཁང་ལྟ་བུའི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་དང་མ་འོངས་དདུལ་ཁང་ཆུང་བའི་རིགས་སམ་དཔལ་འབྱོར་བསྟེ་གནས་གཞན་དག་ནང་མ་ཅ་འཛུགས་བཏམ། ཡང་ན། དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའི་མ་ཅ་དང་། ལུ་ལོན། ཚོང་ལས་ཡར་རྒྱས་ཞབས་ཞུ། ཚོང་ལས་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གཉེར་བར་ལམ་སྟོན། ཞིང་ལས་གཉེར་བཞིན་པའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ཏུ་ཞིང་ལས་ཚོང་ལས་ཅན་ཏུ་བསྐྱུར་བར་ཡར་རྒྱས་དང་ལག་བསྟར་ཡོང་བྱའི་རོགས་རམ། བོད་མི་གཞོན་སྡེས་ཚོར་འབྲེལ་ཡོད་ལས་རིགས་ཡར་རྒྱས་དང་ལག་ཤེས་སྦྱོང་བར་གཞོན་པར་གཞོགས་འདེགས་སོགས་ཚུད་ཀྱི་ཡོད།

༣) ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ཏུ་གནས་སྡོད་བཞིན་པའི་བོད་མི་རྣམས་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བའི་ལས་རིགས་ནང་ཞུགས་ཐུབ་པར་སྤུས་ཐུགས་འགན་བཞེས་དགོས་སམ། ལས་དོན་འདི་གང་འདྲ་བྱས་ནས་བསྐྱབ་དགོས་སམ། དེ་བསྐྱབ་པར་མཐུན་ཁྱེན་ག་རེ་དགོས་སམ། བོད་མིའི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་དང་། སྤྱི་ཚོགས་དོན་ཁང་། བོད་མིའི་ཚོགས་སྤྱི་དྲུག་བཅས་ཀྱི་ངོས་ནས་འགན་ག་རེ་འཁུར་དགོས་སམ།